

пропонують таку послугу, як страхування предметів мистецтва, разом з цим цей сектор страхування є досить привабливим для страховиків.

Ключові слова: страхування предметів мистецтва, галереї, приватні та корпоративні колекції, ризики транспортування, експертиза творів мистецтва, перестраховання, страхове покриття предметів мистецтва, постійні колекції, від стінки до стінки, від цвяха до цвяха.

Анотація

Токарева В. О. Договор страхування предметів искусства и культурных ценностей. Стаття.

Статья освещает основные аспекты заключения договора страхования предметов искусства и культурных ценностей. Определены риски, которые покрываются договором страхования предметов искусства и специфические повреждения которых не включаются в страховое покрытие. В данное время ограниченное число страховых компаний предлагают услуги по страхованию предметов искусства, несмотря на это, данный сектор страхования является достаточно привлекательным для страховщиков.

Ключевые слова: страхование предметов искусства, экспертиза, перестрахование, страховое покрытие предметов искусства, от стенки до стенки, галереи, частные и корпоративные коллекции, выставки, риски транспортировки, от гвоздя до гвоздя, постоянные коллекции.

Summary

Tokareva V. O. Fine Art Insurance. Article.

The article tells about problem aspects of fine art insurance. Insurance of artworks is a fairly common trend abroad, and remains a relatively new concept in Ukraine. At the moment, there are only a limited number of companies offering insurance for fine art. However fine art insurance is sufficiently attractive for insurers.

Keywords: fine art insurance, expertise, reinsurance, art coverage, wall to wall, galleries, private and corporate collections, exhibitions, transit risks, permanent collections, foreign transportation.

УДК 347.754:656.7:351.746.1(477)

Д. Г. Степанович

ДОГОВІР ОБСЛУГОВУВАННЯ АВІАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ В ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Одним із пріоритетних завдань України є забезпечення державного суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності державних кордонів.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про державну прикордонну службу України», Державна прикордонна служба України (далі — Держприкордонслужба України) є правоохоронним органом спеціального призначення, на який, згідно зі ст. 1 цього Закону, покладаються завдання щодо забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морський) економічній зоні.

Важливою умовою належного виконання Держприкордонслужбою України цих надзвичайно важливих завдань для суспільства та держави є розвиток і вдосконалення тактики дій прикордонної авіації, яка у свою чергу належним чином зможе здійснювати захист суверенних прав України.

З метою посилення ефективності застосування прикордонної авіації з кожним роком збільшується коефіцієнт присутності авіації на державному кордоні. Особливістю застосування прикордонної авіації є те, що літаки й вертольоти

використовуються у відриві від базових аеродромів, необхідних негайних польотів для виконання раптово виникаючих завдань у будь-який час доби.

Авіаційні частини є окремими юридичними особами, які утримуються за рахунок державного бюджету, ведуть окреме господарство, мають самостійний баланс доходів та видатків економічної діяльності, а також окремі рахунки в банківських установах.

Отже, незважаючи на специфічні особливості службової діяльності авіаційних частин Держприкордонслужби України, вони можуть бути учасником цивільно-правових відносин, створювати для себе певні права і обов'язки, а також у відповідних випадках визначати зміст цивільних прав і обов'язків, розпоряджатися суб'єктивним правом на свій розсуд щодо ресурсного забезпечення недоторканості державного кордону України.

Однією із найпоширеніших підстав виникнення цивільно-правових зобов'язань та форм реалізації своїх прав у процесі службової діяльності авіаційних частин є договір (угода) обслуговування авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України.

Зазначений вид договору безпосередньо не визначений Цивільним кодексом як самостійний тип договору, оскільки в господарській сфері виникають нові види діяльності, появу яких законодавець не міг передбачити, а застосування аналогії закону не може задовольнити потреби ділового обороту.

Сторони договору не можуть розраховувати в повному обсязі на норми права і мусять використовувати специфічні нормативні акти, що видаються уповноваженими органами у відповідній галузі, зокрема нормами технічного характеру, різноманітними регламентами, інструкціями з експлуатації, ремонту та обслуговування авіаційної техніки, нормами напрацювання вузлів та агрегатів тощо, так як за договором обслуговування авіаційної техніки замовником є орган державної влади, який жадає отримати від виконавця послуги специфічного характеру.

Отже, одним із мотивів для розробки умов договору може стати бажання перерозподілити на свою користь ризики, які виникають у зв'язку з правоохоронною діяльністю авіаційних частин Держприкордонслужби України, ухилятися від установлених у законі обов'язків або покласти на іншу сторону додаткові, не передбачені законом обов'язки.

Сторона, яка використовує при виконанні зобов'язань по договору специфічні нормативні акти, намагатиметься не лише спростити укладення та виконання договору, але і практично в усіх випадках на шкоду інтересам контрагента поліпшити власну позицію відносно з установленою диспозитивними нормами.

Всі ризики, згідно з такими умовами, повинна нести інша сторона, але при цьому надзвичайно важливим для замовника є якість послуг, що надаються. Слід наголосити, що у питаннях якості зазначених послуг сторони не можуть відійти від положень зазначених вище специфічних нормативних актів технічного характеру та врегулювати зазначені питання на власний розсуд. Це пов'язано з тим, що метою видання таких актів є забезпечення безпеки польотів,

тобто збереження життя та здоров'я людей, що у відповідності до ст. 3 Конституції України є найвищою соціальною цінністю.

Зміни в технологіях розбудови авіаційної техніки зумовлюють необхідність використання специфічних нормативно-правових актів при укладенні договорів обслуговування авіаційної техніки.

Отже можна підкреслити, що зазначені нормативні акти стають частиною договору, вони зобов'язують осіб укладати договір за взаємною згодою та нести солідарну відповідальність за його виконання. Внесення зміни до нього згідно зі ст. 651 Цивільного кодексу України за згодою сторін практично неможливе.

Поряд з цим слід зазначити, що обслуговуванню авіаційної техніки в Держприкордонслужбі України притаманні не тільки специфічні умови, а і типові умови, які регулюються нормами Цивільного кодексу України.

Типові умови мають договірну природу і є договірними умовами, а тому їх роль заснована на домовленості сторін.

В ході переговорного процесу типові умови формуються однією зі сторін і пропонуються при укладанні договору так, що інша сторона не може нічого змінити у змісті таких умов. Це означає, що надана обом сторонам в рівній мірі свобода встановлювати зміст договору використовується в багатьох випадках лише однією стороною. Звичайно, контрагент має вирішувати, чи буде він взагалі укладати договір, але це право інколи може стати обов'язком.

Оскільки авіаційна частина є державним органом і ціна договору у більшості випадків є значною, тому рішення про укладання договору може залежати від результатів тендерних процедур (порядок і умови яких регулюються Положенням про закупівлю товарів і послуг за державні кошти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2008 року № 921), у зв'язку з тим, що тендерна пропозиція від учасника торгів може бути визнана найбільш економічно вигідною за результатами оцінки, та надання згоди на її оплату (укладання договору) фактично є обов'язковим.

Таким чином, законодавчо закріплене поняття «свобода укладання договору» в деяких випадках не відповідає своєму призначенню, але можна визначити, що обов'язковою ознакою такого виду договору є правомірність дій державних органів, яких в свою чергу надає процедура закупівель товарів і послуг за державні кошти.

Викладене може призвести до хибної думки, що волевиявлення юридичних осіб публічного права зовсім відсутнє, але це не так. Саме проведення зазначених заходів приводить до нормальної конкурентності в авіаційній сфері, а ні до монополізму, і свобода договору проявляється саме в заявленні контрагента про намір укласти договір шляхом проведення офіційних торгів.

З погляду форми типові умови, як правило, забезпечують письмове закріплення договірних умов. Інша сторона також виграє від використання контрагентом типових умов. Вони економлять час, зусилля і грошові кошти, які необхідні були б для погодження змісту договору в кожному випадку, але виходячи зі складності відносин в авіаційній сфері та специфічності виконаних робіт по такому виду договору не має можливості у переговорному процесі

обмежуватись тільки типовими умовами договору, викладеними в Цивільному кодексі.

Виходячи з викладеного та з урахуванням основних вимог Цивільного кодексу України до укладання договорів вказаний договір можна поділити на дві частини — індивідуальну і типову.

До індивідуальної частини договору належать індивідуальні умови, які можна багаторазово використовувати та від яких не можна відмовитись під час укладання такого типу договору лише за умови, що сторони їх погодили.

Оскільки індивідуальні умови не можуть бути визначені однією із сторін договору, то вони, як правило, не можуть стати результатом переговорів, в їх змісті чітко визначається порядок виконання технічного зобов'язання, а може тільки в переговорному процесі з'ясовано саме, яким чином сторона буде використовувати технічний ресурс, після чого сторони можуть погодити індивідуальні умови.

В свою чергу до типової частини належать типові умови, які визначають предмет договору та основні права й обов'язки сторін.

На підставі викладеного можна дійти висновку, що названий договір характеризується загальними (родовими) ознаками, притаманними договору «про надання послуг», але договір «обслуговування авіаційної техніки», як вже зазначалось, має специфічні характеристики, що дозволяє виділити його в окремий тип договорів.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. — К., 1996.
2. Цивільний кодекс України. Х. : Одиссей, 2009. 424 с.
3. Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти : постапова Кабінету Міністрів України від 17 жовт. 2008 р., № 921.
4. Брагінецький М. І., Вітряцький В. В. Договірне право. Кп. І. Загальні положення / М. І. Брагінецький, В. В. Вітряцький. — М. : Статут, 1999.
5. Цивільне право України. Академічний курс. Т. І. Загальна частина / за заг. ред. Я. М. Шевченко. — К. : Ін Юре, 2003.
6. Дешнев С. А. Некоторые общие вопросы о порядке заключения договоров // Актуальные проблемы гражданского права. — М., 1998.

Анотація

Степанович Д. Г. Договір обслуговування авіаційної техніки в Державній прикордонній службі України. Стаття.

Стаття присвячена дослідженню правової природи договору обслуговування авіаційної техніки в Державній прикордонній службі України, правового регулювання правовідносин в авіаційній сфері гілки виконавчої влади України. Досліджуються характерні ознаки договору обслуговування авіаційної техніки Державної прикордонної служби України, фактори удосконалення правового регулювання цього виду договору. Актуальність теми дослідження підсилюється тими обставинами, що кількість публікацій з проблематики, яка стосується такого виду відносин, у вітчизняній правовій літературі є вкрай незначною, а більшість проблем у цій галузі взагалі залишилися поза увагою науковців.

Ключові слова: договір обслуговування авіаційної техніки в Державній прикордонній службі України, авіаційна частина, специфічні нормативно-правові акти, типові умови, індивідуальні умови, технічний ресурс.

Анотація

Степанович Д. Г. Договір обслуговування авіаційної техніки в Государственной пограничной службі України. — Стаття.

Стаття посвячена дослідженню правової природи договору обслуговування авіаційної техніки в Государственной пограничной службі України, правової регуляції правоотношень в авіаційній сфері ветви исполнительної влади України. Исследуются характерные признаки договора обслуговування авіаційної техніки Государственной пограничной служби України, фактори совершенствования правової регуляції даного виду договору. Актуальность теми исследования усиливается теми обстоятельствами, что количество публикаций по проблематике, которая касается такого вида отношений, в отечественной правовой литературе является крайне незначительным, а большинство проблем в этой отрасли вообще осталось вне поля зрения научных работников.

Ключевые слова: договір обслуговування авіаційної техніки в Государственной пограничной службі України, авіаційна частина, специфічні нормативно-правові акти, типові умови, індивідуальні умови, технічний ресурс.

Summary

Stepanovich D. G. Aerotechnic Service Contracts in State Frontier Service. Article.

This article is dedicated to the research of law aspect of the aerotechnic service contracts in State Frontier Service, law accommodation of these relations in the aircraft branch of Ukrainian Executive Power. The typical signs of the aerotechnic service contracts in State Frontier Service and factors of improvement of the law accommodation of this type of the contract are inquired. The small quantity of publication on this topic in national law literature and lack of researches about most of problems in this branch make the research very actual.

Keywords: aerotechnic service contracts in State Frontier Service, aviation unit, specific regulatory legal act, typical conditions, individual conditions, technical resource.

УДК 347.453.3:347.441.64

Т. С. Ківалова, О. С. Омельчук

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСТАВ ЗМІНИ ДОГОВОРУ НАЙМУ ЖИТЛА

Згідно зі ст. 47 Конституції України кожен має право на житло. Держава створює умови, при яких кожен громадянин буде мати можливість побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду.

Разом із тим в сучасних умовах держава не приймає на себе обов'язок безкоштовного забезпечення усіх громадян житлом та поліпшення їх житлових умов. Не можуть, а часто й не бажають брати на себе такі обов'язки й інші власники житлового фонду, наприклад суб'єкти підприємницької діяльності, оскільки останні, передусім, мають на меті одержання прибутку, а вже потім задоволення соціальних потреб своїх працівників. У зв'язку з цим зростає значення зміни умов договору найму житла, котра за своєю сутністю часто є способом поліпшення умов користування житлом без придбання нового жилого приміщення. Така ситуація зумовлює доцільність визначення основних принципів трансформації договору найму житла з дотриманням при цьому прав та інтересів його учасників. Цим пояснюється теоретична та практична значущість